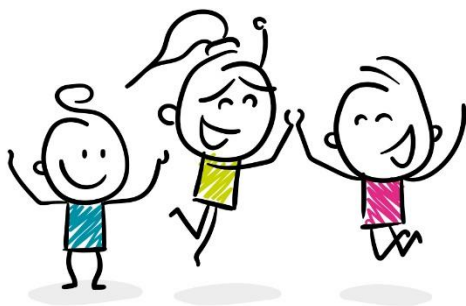

ONDERSTEUNINGSBELEID de inrichting van Passend Onderwijs

(uitwerking van het voormalige Q3, het Schoolondersteuningsprofiel (SOP))

Mei 2023

Vastgesteld door de MR op:

Handtekening voorzitter van de MR:

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Aspecten van de basisontwikkeling	4
<i>Basisondersteuning</i>	4
<i>Extra Ondersteuning binnen de stamgroep</i>	4
<i>Extra Ondersteuning binnen en buiten de stamgroep</i>	5
3. Gegevens over het kind verzamelen en verwerken	5
4. Ondersteuningsstructuur	8
5. Organisatie en klassenmanagement	10
6. Ondersteuning van kinderen met (kenmerken van) dyslexie	14
7. (Hoog)Begaafde leerlingen	17
8. Extra ondersteuning en ontwikkelingsperspectief.....	21
9. Deskundigheid op het gebied van ondersteuning.....	23
<i>Interne deskundigheid</i>	23
<i>Externe deskundigheid</i>	24
<i>Overige externe deskundigheid en zorg</i>	25
10. Grenzen aan de ondersteuning die wij kunnen bieden	27
<i>De ondersteuningsvraag analyseren</i>	27
<i>Advisering speciale school</i>	27
<i>Aanvraag TLV</i>	28
<i>Als ouders adviezen van de school over speciale ondersteuning voor hun kind niet opvolgen</i>	28
<i>Welke grenzen aan de zorg zien we op JKC de Wiekslag</i>	28
11. Overgang naar het voortgezet onderwijs	29
<i>Een goede keuze maken</i>	29
<i>Oriëntatie en voorlichting</i>	30
<i>Resultaten</i>	30

1. Inleiding

In kader van de Wet op Passend onderwijs wordt van iedere school verwacht dat zij een schoolondersteuningsprofiel (SOP) opstelt. In een SOP wordt minimaal eens in de 4 jaren vastgelegd welke mogelijkheden een school heeft voor de ondersteuning van haar kinderen met uiteenlopende onderwijsbehoeften. Zo weten ouders, kinderen, collega-scholen, samenwerkingsverband en inspectie vooraf wat ze kunnen verwachten van de school.

Daarom hebben wij gekeken naar de inhoud van ons onderwijs. Als Jenaplanschool geven wij al decennia lang Passend Onderwijs, niet alleen afgestemd op de onderwijsbehoeften van het kind, maar ook op de sociaal emotionele ontwikkeling, vol vertrouwen in de unieke kwaliteiten van ieder kind.

Passend Onderwijs betekent voor ons wel dat we als school duidelijk omschrijven welke ondersteuning we kunnen bieden. Dit is een wettelijk voorschrift bij de invoering van passend onderwijs. Een schoolondersteuningsprofiel, SOP, biedt informatie over de kwaliteit van de basisondersteuning en over wat onze school verder aan extra ondersteuning biedt. Het legt vast waar onze school voor staat en waar de grenzen van onze school liggen.

De schoolondersteuningsprofielen van alle scholen binnen het samenwerkingsverband Friesland, waar onze school ook bij hoort, bieden samen een dekkend aanbod van ondersteuningsvoorzieningen in de regio. Op die manier is er voor alle kinderen een plek om onderwijs te volgen en de ondersteuning te krijgen die zij daarbij nodig hebben.

In dit document verantwoorden wij op welke wijze wij de ondersteuning van leerlingen op onze school realiseren in beleid en organisatie.

Jenaplan basisprincipe 19: In de school vindt de beoordeling van gedrag en prestatie zoveel mogelijk plaats vanuit de eigen ontwikkelingsgeschiedenis van en in overleg met het kind.

2. Aspecten van de basisontwikkeling

Op onze school willen we alle kinderen de kans geven zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen binnen hun eigen mogelijkheden. Dat betekent dat de kinderen hun eigen individuele leerroute volgen gericht op de einddoelen per jaargroep. We volgen de ontwikkeling van ieder kind, zodat de leerkracht adequaat kan reageren. De meeste kinderen ontwikkelen zich zonder noemenswaardige problemen. Voor hen is het onderwijsaanbod binnen de basisondersteuning voldoende. Bij een aantal kinderen gaat de ontwikkeling niet zo vanzelfsprekend en is er extra ondersteuning nodig. Onder deze extra ondersteuning vallen alle voorzieningen en maatregelen die wij treffen om kinderen, die zich anders dan verwacht ontwikkelen, te helpen zich prettig te voelen en zo goed mogelijk te profiteren van wat de school te bieden heeft. Hierbij is het belangrijk dat wij voortdurend in gesprek blijven met elkaar over wat wij van elk kind mogen verwachten en hoe wij die ondersteuning dan gaan inzetten. Dit kan alleen worden afgestemd door ook met het kind en de ouder(s) te spreken.

Basisondersteuning

Basisondersteuning betekent voor ons op school allereerst een veilige leeromgeving voor al onze kinderen, waar kinderen nieuwsgierig mogen zijn en hun mogelijkheden durven te onderzoeken. Binnen ons onderwijs werken wij handelingsgericht. Dat wil zeggen dat wij ons onderwijs afstemmen op de onderwijsbehoeften van onze kinderen. Wij zijn goed in staat om rekening te houden met verschillen tussen kinderen, zowel op het gebied van aanbod, tijd en instructie. Wij analyseren de resultaten van onze leerlingen tenminste 2x per jaar en bespreken deze teambreed. Het gaat daarbij niet alleen om de leerresultaten, maar ook over het welbevinden van de leerling. Ook ouders worden hierbij betrokken. Op basis van de analyses worden er binnen ons pedagogisch didactisch handelen groepsoverzichten en plannen (handelingsplannen, OPP's en DGO's) gemaakt, waarin we de doelen voor de kinderen omschrijven en waar nodig tussentijds aanpassen. Onze basisondersteuning is gericht op de kinderen, die binnen ons reguliere aanbod zich goed kunnen ontwikkelen en zich de leerstof van de basisschool tot en met groep 8 eigen kunnen maken.

Extra Ondersteuning binnen de stamgroep

Soms gaat de ontwikkeling van een kind niet vanzelf en heeft het voor korte of wat langere tijd een steuntje in de rug nodig. We spreken dan van extra ondersteuning. Binnen deze ondersteuning bieden wij de volgende voorzieningen:

- Aanbod voor dyslectische kinderen
- Aanbod voor leermoeilijkheden (rekenen en taal)
- Medische problematiek
- Aanbod voor moeilijk lerende kinderen
- Aanbod voor leerlingen met lichte internaliserende (1) en externaliserende (2) gedragsproblematiek
- Aanbod voor hoogbegaafden/ meerbegaafde kinderen

Dit aanbod wordt gerealiseerd binnen de organisatie van de eigen stamgroep en niet binnen apart georganiseerde groepen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich zoveel mogelijk kunnen ontwikkelen binnen in hun eigen stamgroep. Onderlinge acceptatie en uitwisseling van alle kinderen heeft daarbij een grote meerwaarde.

Extra Ondersteuning binnen en buiten de stamgroep

Voor kinderen met een specifieke ontwikkelingsproblematiek op het gebied van leren of gedrag, waarbij gedrag, werkhouding en taakgerichtheid extra ondersteuning nodig is of voor kinderen met beperkte cognitieve mogelijkheden bieden we extra ondersteuning, zodat zij toch binnen onze school kunnen profiteren van het onderwijsaanbod, ook al halen zij de einddoelen van groep 8 niet. Deze kinderen volgen een eigen programma. Voor hen stellen we een ontwikkelingsperspectief (OPP) op. In het ontwikkelingsperspectief wordt vastgelegd hoe we vanuit de onderwijsbehoefte van een kind aan tussendoelen en einddoelen kunnen werken. Het uitgangspunt blijft hierbij dat het kind zoveel mogelijk aansluiting bij de stamgroep blijft houden. Waar het kind mee kan doen, doet het mee met de groep. Waar het niet mogelijk is, volgt het zijn eigen programma en soms zelfs een eigen leerlijn. Bij het OPP is altijd stamgroepsleider, CPO, externe deskundige, ouders en kind betrokken.

In hoofdstuk 8 omschrijven we hoe de verschillende vormen van ondersteuning in de onderwijsorganisatie zijn uitgezet.

1: naar binnen gerichte gedragsproblematiek, zoals faalangst, gesloten of gedragsproblemen teruggetrokken leefwijze, eenzaamheid, laag zelfbeeld

2: naar buiten gerichte gedragsproblematiek, zoals ADHD e.d.

3. Gegevens over het kind verzamelen en verwerken

Het verzamelen van gegevens is een voorwaarde voor een stamgroepsleider om de kinderen in de groep goed te kunnen begeleiden, zowel binnen de basisondersteuning als voor de extra ondersteuning. Wij vinden het als school belangrijk om vroegtijdig te signaleren en zo preventief mogelijk maatregelen te nemen als we zien dat een kind zich niet volgens verwachting ontwikkelt. Gegevens worden zoveel mogelijk opgeslagen in het digitale web- based programma ESIS, waardoor de gegevens AVG proof bewaard worden. Bij nieuwe aanmeldingen volgen we de procedure van het aanmeldbeleid.

a. Om de ontwikkeling van een kind te volgen hanteren wij de volgende middelen:

- Aannameformulier en intake gesprek, deze wordt door de directeur gedaan.
- Overdrachtsformulieren van de peuterspeelzaal/kinderopvang en aanvullende 'warme' overdracht
- Gesprekken met het kind
- Oudergesprekken 3 keer per jaar in het jaarrooster opgenomen, waarvan 1x facultatief, maar ook altijd op aanvraag mogelijk of op initiatief van de stamgroepsleider.
- Methode-gebonden toetsen
- Pedagogisch groepsoverzichten en DGO's
- Landelijk Protocol Dyslexie met risicoscreeningslijsten
- SiDi (signalering meer en hoogbegaafde leerlingen)
- Observaties stamgroepsleider en/ of CPO, zowel op individueel niveau als groepsniveau
- Gesprekken collega's, zorgteam of andere hulpverleners.
- Onderwijskundige rapporten:
 - a. Naar andere basisscholen: de ontvangende school zal door onze stamgroepsleider door middel van het ingevulde onderwijskundig rapport of OSO op de hoogte worden gesteld van de ontwikkeling en eventuele bijzonderheden van het betreffende kind.
 - b. Naar het voortgezet onderwijs:
 - Bij de overstap naar het voortgezet onderwijs wordt het formulier van de ontvangende

voortgezet onderwijsschool gebruikt en wordt er een OSO klaargezet.

- In een overgangsgesprek met VO worden deze formulieren toegelicht (warme overdracht).

- Soms blijkt dat de gegevens die wij verzamelen onvoldoende informatie geven over hoe wij het kind zo goed mogelijk kunnen begeleiden, zodat het voldoende van ons aanbod kan profiteren. Dan wordt in overleg met ouders een externe deskundige ingeschakeld, zie ook hoofdstuk 5 en 9.

b. Methode Onafhankelijke Toetsen

We nemen de volgende methode onafhankelijke toetsen af volgens een jaarlijks vastgestelde zorgkalender:

- IEP LOVS (groep 3-8)
- MijnKleutergroep (LOVS groep 1-2)
- Methode-onafhankelijke diagnostische toetsen (AVI, DMT, Pi-dictee)
- IEP eindtoets groep 8

Ons doel blijft om kinderen te volgen en niet om ze met allerlei toetsen te belasten. Gegevens van deze toetsen worden op individueel niveau altijd geanalyseerd in samenhang met de methodetoetsen en de overige gegevens van het kind. Bij het afnemen van toetsen zorgen we voor een ontspannen sfeer, die vergelijkbaar is met de dagelijkse werksfeer binnen de groep en herkenbaar voor de kinderen. Waar nodig wordt er in kleine groepjes getoetst en in uitzonderlijke gevallen één op één.

c. Reflecteren op de gegevens

Om de verkregen gegevens na analyse te kunnen interpreteren is reflectie nodig. Dit doen we op de volgende manier:

- Gesprekken met het kind (feedback, uitvragen i.v.m. gegevens vergaren) Dit worden de kindgesprekken genoemd.
- Gesprekken met de ouders
- Gesprekken van de stamgroepsleider met andere stamgroepsleiders binnen de bouw en teambreed (bijv. tijdens bouwoverleg c.q. zorgbouwoverleg)
- Kindbespreking met CPO, waaraan andere stamgroepsleiders van de bouw deelnemen
- Groepsbespreking met CPO, na de toetsperiode in februari/maart en juni

Als er naar aanleiding van deze besprekingen een duidelijke ondersteuningsvraag over een kind geformuleerd wordt, zal deze ondersteuning opgestart worden. Het gaat hierbij meestal om kortdurende ondersteuning, waarna de meeste kinderen daarna weer met vertrouwen zelf door kunnen. Zie ook hoofdstuk 4.

Samen met het kind

Kinderen kunnen meestal heel goed zelf aangeven wat zij nodig hebben om een stap in hun ontwikkeling te maken. Zonder de betrokkenheid van het kind beginnen we als stamgroepsleider weinig. Dit betekent dat de stamgroepsleider regelmatig gesprekjes heeft met het kind over zijn interesses, werkhouding, vorderingen, gedrag en dergelijke. Op grond van die gesprekjes worden er met het kind afspraken gemaakt.

Twee keer per jaar krijgen de kinderen een portfolio.

Van groep 2 naar groep 3

Kinderen, die in de periode tussen de aanvang van het schooljaar en 1 januari van dat schooljaar zes jaar worden, mogen gezien hun leeftijd naar groep 3. Sommige kleuters zijn klaar om deze stap te maken. Aan het einde van groep 2 kijken we aan de hand van de overgangscriteria hoe de kleuters zich zowel op sociaal-emotioneel als op cognitief gebied hebben ontwikkeld. Deze criteria zijn vastgelegd en zijn terug te vinden in het zorgplan. In nauw overleg met de ouders bepalen we dan of een kind wel of niet doorgaat naar groep 3.

4. Ondersteuningsstructuur

Indeling in subgroepen

Op basis van de gegevens die wij over kinderen verzamelen, worden kinderen van een jaargroep voor de zaakvakken ingedeeld in 3 subgroepen. Door de kinderen in te delen in subgroepen kan de stamgroepsleider de kinderen beter bedienen en kan zij handelen aan de hand van de onderwijsbehoeften.

De indeling is terug te vinden in de DGO's, onderwijsplannen en groepsanalyses en is gekoppeld aan de zorgkaart. Dit is terug te vinden in de groepsmap. We werken volgens de cyclus van handelingsgericht werken.

Subgroep	Inhoud van de subgroep	Ondersteuning
1 Verrijking (verbreding en verrijking)	*Kinderen, die op de IEP LVS 90-100% hebben, maken de methode gebonden toetsen goed (>85%) en kunnen zelfstandig hun werk plannen en uitvoeren. *Kinderen, die door SiDi PO protocol gevolgd zijn, kunnen vanaf groep 6 een Plan van Aanpak krijgen, hierin staat aan welke doelen van verrijking er gewerkt wordt.	Ze worden uitgenodigd voor de groepsinstructie en 'mogen' deze volgen of voortijdig verlaten.
2 Basis (Basisondersteuning)	Kinderen, die op de IEP LVS60-90% hebben, maken de methode gebonden toetsen gemiddeld voldoende (>80%)	Ze volgen de groepsinstructie.
3 Intensief (Extra ondersteuning; 1 ^e laag VI en 2 ^e laag de Plannen)	De extra ondersteuning is opgedeeld in 2 groepen. De kinderen die binnen de stamgroep ondersteuning krijgen door middel van verlengde instructie en de kinderen die vanuit plannen extra ondersteuning krijgen, zowel binnen als buiten de stamgroep.	
	Kinderen, die op de IEP LVS <60% hebben, maken de methode gebonden toetsen tussen de 60-80%. De kinderen krijgen een eigen werkdoel, zodat ze doelgericht kunnen gaan werken. De kinderen staan vermeld in de zorgkaart (intensief)	1e laag zorg Ze volgen de groepsinstructie en krijgen verlengde instructie en waar nodig extra leertijd. Waar het kan en nodig is pré – teaching.
	Kinderen, die op de IEP LVS <50% hebben én een DLE met een achterstand > 7 DLE t.o.v. de norm, krijgen een IHP (=handelingsplan) of kinderen met een eigen leerlijn krijgen een OPP (=ontwikkelingsperspectief). Het OPP kan alleen na onderzoek door deskundige opgesteld worden. Voor groep 1-2 starten we met een OPP als er vermoeden is dat ze het niet gaan redden in het regulier onderwijs en brengen we steeds meer in kaart wat de onderwijsbehoeften van het kind zijn en welke aanpak het beste werkt.	2^e laag zorg Ze volgen zoveel mogelijk de groeps- en verlengde instructie, naast hun eigen programma, indien het organisatorisch verantwoord is, anders krijgen ze op hun eigen niveau een instructie.

Kinderen in subgroep niveau 1, Verrijking – (Hoog)Begaafde leerlingen

Ook kinderen die in hun ontwikkeling vooruit lopen, worden besproken in de kindbespreking. Als wij zien dat het kind de basisstof met gemak binnen de tijd af heeft, tijd over houdt en goede resultaten behaalt (90-100%) worden er afspraken gemaakt, hoe we deze kinderen de uitdaging kunnen bieden die ze nodig hebben. In hoofdstuk 7 werken we ons hoogbegaafdheidsbeleid verder uit.

Kinderen in subgroep niveau 2, Basis - Basisondersteuning

Deze kinderen volgen het regulier aanbod vanuit de methode en de groep. Ze kunnen de einddoelen van groep 8 behalen met de geboden instructies en verwerkingsopdrachten binnen de stamgroep.

Kinderen in subgroep niveau 3, Intensief – Extra ondersteuning

Kinderen binnen subgroep 3 hebben onze speciale aandacht. Dit zijn de echte risico kinderen en tevens de kinderen waar het meeste rendement van de extra inzet te verwachten is. Waar mogelijk willen we deze kinderen naar een hoger niveau tillen. Hoge verwachtingen en een positieve benadering zijn hierbij het uitgangspunt.

- Aan de hand van de verzamelde gegevens kan de stamgroepsleider een ondersteuningshulpvraag over een kind formuleren. Deze hulpvraag kan betrekking hebben op leerproblemen (het kind ontwikkelt zich veel langzamer of sneller), op werkhoudings- of gedragsproblemen of op de sociaal emotionele ontwikkeling.
- Deze ondersteuningshulpvraag wordt met CPO besproken. Er wordt geanalyseerd welke ondersteuning nodig is, welke tussendoelen daarmee behaald zouden kunnen worden en hoe dit georganiseerd kan worden. Dit wordt in het groepsoverzicht en zorgkaart genoteerd. In het logboek wordt genoteerd wanneer er aan de tussendoelen gewerkt wordt en wat dit oplevert.
- Indien nodig wordt een handelingsplan opgesteld, met daarin een duidelijk geformuleerd doel, wat binnen een gestelde termijn haalbaar kan zijn.
- Een ondersteuningshulpvraag en/of een handelingsplan worden met de ouders besproken.
- Na de gestelde termijn vindt een evaluatie plaats, waarna indien nodig een vervolghandelingsplan wordt opgesteld. Als blijkt dat de ondersteuningshulpvraag van het kind niet opgelost kan worden door de geboden hulp, en de oorzaak daarvan analyse behoeft, kan de hulp van een externe deskundige (bijv. ambulante begeleiding speciaal onderwijs, orthopedagoog, psycholoog, logopedie, dyslexietraining, sociale vaardigheidstraining) ingeroepen worden. Dit wordt altijd in overleg met ouders gedaan. Zij tekenen hiervoor een speciaal toestemmingsformulier.

Om deze ondersteuning te kunnen bieden, vraagt het deskundigheid van de stamgroepsleider, maar ook een goed klassenmanagement en een goede organisatie binnen de school. In hoofdstuk 5 en 9 wordt dit verder omschreven. Dyslectische kinderen vallen bij ons binnen deze subgroep. In hoofdstuk 6 werken we ons dyslexiebeleid verder uit.

Voor kinderen, die de gewone basisstof niet als vanzelf verwerken en de einddoelen van groep 8 niet kunnen halen, stellen wij een ontwikkelingsperspectief (OPP) op, mits er onderzoek gedaan is door een externe deskundige. Het beleid hiervoor hebben wij omschreven in hoofdstuk 8. Voor kinderen die op de IEP LVS <50% hebben of een DLE met een achterstand > 7 DLE t.o.v. de norm stellen we een IHP (individueel handelingsplan) op binnen het betreffende vakgebied. (zie subgroep 3, Intensief)

5. Organisatie en klassenmanagement

Voorwaarde voor het realiseren van het werken in 3 subgroepen is een goed systeem van klassenmanagement en zelfstandig werken nodig.

Pedagogisch groepsoverzicht, zorgkaart, ritmisch weekplan, DGO, onderwijsplan en handelingsgericht werken cyclus

Aan het begin van het schooljaar omschrijft de stamgroepsleider in het **pedagogisch groepsoverzicht** (in het Dashboard van ESIS) de kindkenmerken en de ondersteuningsbehoefte van iedere kind van haar stamgroep of bekijkt de gegevens van haar kinderen om eventueel aan te vullen. Hiermee heeft de stamgroepsleider zicht op haar kinderen.

Het kan zijn dat er verschillen zijn w.b. onderwijsbehoeften per zaakvak. Bijvoorbeeld: een kind met dyslexie zal voor lezen en spelling in subgroep 3, intensief, ingedeeld zijn, maar kan voor rekenen in subgroep 1, verrijking, geplaatst zijn. Als kinderen extra ondersteuning nodig hebben, worden er (tussen)doelen geformuleerd voor het komende halfjaar (van IEP LVS tot IEP LVS) en van vakantie tot vakantie (methode gebonden doelen). Deze worden zo SMART mogelijk door de stamgroepsleider geformuleerd en genoteerd in een OPP/ IHP/bij de actiepunten van de methode- analyses en worden daarna vertaald in de zorgkaart en ritmisch weekplan.

In de **zorgkaart** worden de namen van de kinderen gemeld, die in subgroep 1 of in subgroep 3 geplaatst zijn. Hierdoor houdt de stamgroepsleider zicht op de kinderen die extra begeleiding nodig hebben. Ze kan hierdoor beter reflecteren op het proces en de doelen.

In het **ritmisch weekplan** van de stamgroepsleider is terug te vinden wanneer er met welke kinderen gewerkt wordt aan deze doelen en met wie. Bij ondersteuning door de onderwijsassistente(s) worden aanbod en resultaten in een individueel logboek bijgehouden door de OA en dit wordt besproken met de stamgroepsleider.

In het **DGO** maakt de stamgroepsleider de didactische planning van vakantie tot vakantie t.a.v. de subdoelen en is in het **onderwijsplan** weergegeven aan welke gestelde doelen gewerkt worden. Na de IEP LVS toetsen worden de doelen geëvalueerd op groepsniveau en op kindniveau. Dit wordt besproken tijdens de groepsbespreking (stamgroepsleider en CPO over de stamgroep en per jaargroep). Van daaruit gaan we weer terug naar het begin van **de cyclus van handelingsgericht werken**:

werken:

- *waarnemen*; wat ziet de stamgroepsleider op groepsniveau en kindniveau.
- *Analyseren*; wat is het effect voor de groep of het kind? Zijn de doelen behaald? Wat is gelukt en wat niet? Hoe komt dat?
- *Plannen*; Wat zijn de vervolgstappen? Welke acties worden ingepland op groepsniveau of kindniveau? Wanneer wordt dit geëvalueerd?
- *Evalueren*; wat is gelukt? Wat niet? Welke vervolgstappen worden er nu genomen? Plan verlengen, bijstellen of afsluiten. Wat ga ik met mijn groep de komende tijd aanpakken (nieuw doel).

Deze stappen worden bij de methode gebonden toetsen ook gehanteerd, waardoor de beide cyclussen niet naast elkaar lopen, maar juist elkaar versterken.

Na elke evaluatie (zowel methode als niet-methode gebonden) wordt het pedagogisch groepsoverzicht, het DGO en de zorgkaart aangepast als dit nodig is. Na elke evaluatie van het IHP of OPP worden de wijzigingen vastgelegd binnen de zorgkaart en het overzicht van het DGO.

Afstemming instructie

De instructies en verlengde instructies van de zaakvakken vinden plaats binnen de stamgroep en zijn ingepland in het ritmisch weekrooster. Door de hele school stemmen de stamgroepsleiders hun instructie af op de verschillen tussen kinderen aan de hand van de indeling van de subgroepen (zie hoofdstuk 4). Het directe instructiemodel vormt de basis voor elke instructie.

Binnen de instructiemomenten wordt er rekening gehouden met de verschillende kinderen. Enkele kinderen krijgen verlengde instructie, andere kinderen kunnen juist na een korte instructie zelfstandig aan het werk, terwijl weer andere kinderen nauwelijks instructie nodig hebben om aan het werk te kunnen gaan. Deze kinderen krijgen weer een ander soort instructie om hen te verrijken en daardoor de uitdaging te krijgen waar zij behoefte aan hebben.

Al in de onderbouw wordt geleerd om te gaan met uitgestelde aandacht door middel van de rode stip. In deze tijd krijgen kinderen, die behoefte hebben aan verlengde/ verrijkende taal- of rekeninstructie, een op hen afgestemd aanbod.

Instructies worden gegeven aan de hand van het directe instructie model en vanuit de analyses wordt gekeken wie er dan verlengde instructie nodig heeft. Alles wordt in de zorgkaart genoteerd.

Afstemming verwerkingsopdrachten

In groep 1 en 2 wordt gewerkt met het digikeuzebord waarbij de doelen via allerlei activiteiten aan bod komen. Stamgroepsleiders stemmen de verwerking af op de verschillende kinderen vanuit kind kenmerken, observatie en groepsplannen. In groep 3 wordt gewerkt met het leesatelier. In groep 4-5 wordt gewerkt met dagtaken, waarin de verschillende taken staan beschreven. En in groep 6-8 plannen de kinderen samen met de leerkracht hun taken in hun weektaak.

Binnen de blokperiode vindt er differentiatie plaats op zowel het gebied van inhoud (de doelen) als het te maken werk, zodat de één meer tijd krijgt voor de taak en de ander meer tijd krijgt voor verdieping/verbreding. Ook kan er binnen de verwerking afgestemd worden wat betreft het te gebruiken materiaal en eventuele hulpmiddelen.

Tijdspad:

- Twee keer per jaar groepsbespreking CPO en stamgroepsleiders a.d.h.v. analyses van methode en IEP LVS, MKG, Kanjer en hulpvragen over kinderen.
- Twee keer per jaar een teamvergadering over de opbrengsten; hierin worden de resultaten besproken van de IEP LVS en Kanjer en stemmen we op schoolniveau de verbetertrajecten af.
- Drie tot vier keer per jaar kindbespreking per bouw met CPO. Indien er geen kindbespreking in de periode valt, heeft de stamgroepsleider een groepsbespreking. De vergaderingen zijn gepland in de zorgkalender. In deze vergadering wordt met CPO collegiale feedback gegeven over hoe tegemoet te komen aan een specifieke onderwijsbehoeften van kinderen uit de stamgroep.

Ook wordt er gesproken over kinderen betreffende overgang naar volgende jaargroep, handelingsplannen, plan van aanpak, aanvraag onderzoek, extra ondersteuning, etc. Voor een kindbespreking heeft de bouw een zorgbouwoverleg. Hierin filtert de bouw de kinderen met een specifieke ondersteuningshulpvraag, die met collegiale feedback binnen de bouw niet opgelost kan worden. Deze hulpvragen worden een week voor de kindbespreking/groepsbespreking ingediend bij CPO. (zie ook zorgplan)

- In de overige vergaderingen worden onderwijskundige zorgzaken besproken (bijv. verbeterplannen, dossiervorming, opstellen van handelingsplannen, informatie dyslexie etc.).

Slechts in bijzondere gevallen (bijv. doorverwijzing naar SO of SBO, AMK), worden kinderen besproken in het hele team.

- Elke week koppelt CPO bijzonderheden terug naar de directeur in een gepland wekelijks overleg.

Zorgroute binnen de school volgens cyclus handelingsgericht werken:

- De stamgroepsleider signaleert een specifieke behoefte bij het kind (door observaties, gesprek met het kind, toetsen, ouders). De stamgroepsleider kan tegemoet komen aan de behoefte van het kind. Stamgroepsleider maakt notitie (kort) in het leerlingdossier in ESIS.
- De stamgroepsleider kan niet tegemoet komen aan de specifieke onderwijsbehoefte van het kind. Het kind wordt met CPO besproken tijdens kindbespreking/ groepsbespreking (volgens schema) of als het dringend is tussendoor. Deze bespreking wordt vastgelegd in het leerlingdossier in ESIS. Tijdens de groepsbespreking worden alle kinderen besproken. Tijdens een kindbespreking worden alleen specifieke hulpvragen besproken.
- Een kind wordt uitgebreider besproken in de kindbespreking bij specifieke behoeften op gebied van:
 - de sociaal emotionele ontwikkeling
 - contact met het kind
 - de taakgerichtheid
 - goed, snel door de stof heen en tijd over
 - methode gebonden toetsen (over een periode van 8 weken onvoldoende)
 - de methode onafhankelijke toetsen; alle kinderen een score heeft <60% en er is zorg om de ontwikkeling, alle kinderen die onvoldoende groei laten zien en/of zakken in niveau. De stamgroepsleider heeft vooraf aan de bespreking zelf de analyse al gemaakt en ingediend bij CPO. Vanuit de analyse is er al een specifieke hulpvraag geformuleerd.
- In de bespreking wordt geanalyseerd wat de onderwijsbehoefte van het kind is en hoe de stamgroepsleider daar aan tegemoet kan komen. Het gesprek richt zich op het positief handelen van de stamgroepsleider (wat heeft dit kind nodig en hoe kan ik hier toe handelen als stamgroepsleider? Welke omstandigheden/ randvoorwaarden zijn daar voor nodig? En welke middelen zijn hierbij nodig.)
- In een leergesprek met kinderen worden onderwijsbehoeften met hen afgestemd en ook met de ouders besproken. Aantekening hiervan in leerlingdossier in ESIS.
- Bij onderwijsbehoeften van de zaakvakken (rekenen, lezen, spelling, begrijpend lezen) is het uitgangspunt dat kinderen zoveel mogelijk geclusterd onderwijs krijgen, met de groepsinstructie meedoen en in verlengde instructietijd extra uitleg krijgen. Dit wordt omschreven in de analyses, stap acties en in de plannen (IHP/OPP/Plan van aanpak).
- We hanteren de leerroutes op basis van de tussen- en einddoelen, zoals die door het SLO zijn uitgewerkt en gebruiken daar verschillende bronnen bij (JAS doelen, Leerlijnen in het basisonderwijs).

Bij ondersteuningsbehoefte voor gedrag (zowel sociaal emotioneel als taakgerichtheid) wordt gekeken wat mogelijke aanpassingen zijn in klassenmanagement, manier van leeraanbod, leerkrachtgedrag, afstemming met de thuissituatie.
- Er wordt een plan (OPP/IHP/plan van aanpak) opgesteld als onderzoek naar ontwikkelingsstoornis niet uitgesloten wordt.

- Als blijkt dat ondanks extra ondersteuning het kind zich niet naar verwachting ontwikkelt en de oorzaak daarvan analyse behoeft, kan hulp van een externe deskundige (bijv. ambulante begeleiding speciaal onderwijs, orthopedagoog, psycholoog, logopedie, dyslexietraining, sociale vaardigheidstraining) ingeroepen worden. Zie hoofdstuk 9.

6. Ondersteuning van kinderen met (kenmerken van) dyslexie

De school volgt het dyslexieprotocol zoals dit door het Expertisecentrum Nederlands is vastgesteld. Dit protocol focust op de groepen 1, 2 en 3, omdat we van vroegtijdige hulp meer resultaten verwachten. De afnames zijn weggezet in de zorgkalender en observaties van de onderbouw.

Risicoleerlingen in beeld brengen

Het volgen van het protocol betekent dat wij de risicoleerlingen aan het einde van groep 2 meestal al in beeld hebben, omdat we ze in beeld brengen aan de hand van een aantal instrumenten. Overigens vinden we een belangrijk aantal toetsingsinstrumenten uit het leesprotocol ook terug in ons leerlingvolgsysteem:

1. Overdracht formulier voorschoolse opvang, waarin informatie over de spraakontwikkeling is opgenomen bij de instap in groep 1
2. Intake ouders over de taal/spraakontwikkeling (naar aanleiding van de informatie bij punt 1)
3. Fonemisch bewustzijn; overzichten uit de CPS map
4. Groepsoverzicht MKG groep 1 (eind)
5. Logopedische screening (op aanvraag vanuit school)
6. Groepsoverzicht MKG groep 2
7. Inbrengen leesresultaten groep 3 in de kindbespreking – zomer t/m februari groep 3;
Afnames:
 - Actief Leren Lezen toetsen, groep 3
 - IEP Technisch Lezen
 - DMT
 - Het afnemen van de KLEPEL (indien nodig).
 - Het afnemen van het PI-dictee (zorgleerlingen indien nodig)

Risicolezers ondersteunen

- Kinderen, die in groep 2 ingedeeld zijn in subgroep 3 voor Taal, blijven in groep 3 en 4 ook ondersteuning ontvangen (subgroep 3: extra verlengde instructie en extra oefentijd), tenzij de scores echt overtuigend over langere periode op basisniveau zijn (minimaal 2 keer bij de IEP toetsen geen achterstand laten zien; Spelling, AVI en DMT op niveau gemaakt zijn; eventuele PI-dictee voldoende is).
- Kinderen, waarbij we veel risicofactoren voor de taalontwikkeling signaleren bespreken met ouders.
- Kinderen die we in groep 2 en 3 hebben opgenomen in de extra ondersteuning voor lezen, volgen we extra in groep 3 en 4.
- In groep 4 nemen we bij de risicolezers, naast de IEP LVS-toetsen, minimaal 2 keer de DMT toets af en eventueel een PI-dictee, zodat we ze gespecialiseerde hulp kunnen bieden en om de eventuele onderzoeksvraag goed te kunnen onderbouwen met een dossier. Daarin zijn individuele handelingsplannen voor spelling en technisch lezen opgenomen, waaruit aantoonbaar blijkt dat er 2 x een periode van 3 maanden een uur in de week extra met het kind geoefend is zonder voldoende resultaten. Dit is naast de basisondersteuning.

Om een onderzoeksvraag in te kunnen dienen voor vergoede dyslexiebehandeling dienen we de criteria te volgen vanuit het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie (NKD, 2021) en protocol

leesproblemen en dyslexie groep 1-8 (2017, 2011).

criterium ernst bij aanmelding

Tot januari 2022	Vanaf januari 2022
Woordlezen: V-(min)-score of E-score (laagste 10%) OF Woordlezen: V-score of lage D-score (laagste 20%) én Spelling: V-(min)-score of E-score (laagste 10%)	Woordlezen: V-(min)-score of E-score (laagste 10%)

Bron: Pento, audiologisch centrum, 2022

- Hij of zij heeft al minimaal zes maanden intensieve begeleiding gehad bij problemen op het gebied van technisch lezen of technisch lezen en spellen;
- Ondanks deze hulp houdt uw kind een grote achterstand op het gebied van technisch lezen of technisch lezen en spellen. Voor beide groepen geldt als voorwaarde dat het woordlezen op de laatste drie hoofdmeetmomenten bij de laagste 10% scoort (V- scores of E-scores).
- Er is geen sprake van een algemeen (breder) leerprobleem, brede neurologische problematiek en van ernstige zintuiglijke problematiek.
- Als er sprake is van een bijkomende stoornis kan een kind in aanmerking komen voor de vergoede dyslexiezorg, onder de voorwaarde dat de andere vastgestelde stoornis niet de oorzaak of in grote mate van invloed is op het leren en dat er geen belemmerende factoren aanwezig zijn voor de uitvoerbaarheid van de dyslexiebehandeling.

Deze criteria zijn concreet vertaald voor onze school tot:

- Op minimaal 3 achtereenvolgende meetmomenten moet er sprake zijn van een ernstige achterstand:
 - Het kind behoort tot de 10% zwaksten (E-score) vergeleken bij de normgroep voor technisch lezen (woordniveau) en is in beeld gebracht met DMT en IEP LVS Technisch lezen (groep 3 en 4) en toetsen Actief leren lezen (groep 3)
- Gedurende de afgelopen periode heeft er minimaal 2x 10-12 schoolweken intensieve hulp plaatsgevonden (minimaal 3x 20 minuten per week) die beschreven staat in individuele handelingsplannen of een groepshandelingsplan.

Samenwerking dyslexiespecialist

Onze school werkt nauw samen met de logopediepraktijk Marjon Dijkstra, www.logopediedrachten.nl, en met Cedin, waar gespecialiseerde dyslexie behandelaars werken. Als wij vermoeden hebben dat een kind dyslectisch zou kunnen zijn, vindt er overleg plaats tussen ouders, school en logopediepraktijk Marjon Dijkstra en Cedin, om extra hulp al in een vroeg stadium zo goed mogelijk af te stemmen.

De afgelopen jaren hebben we de hulp in school voor zowel de risicolezers als de leerlingen waarbij dyslexie is vastgesteld afgestemd op de behandeling die ze van de specialist krijgen, omdat dit

bewezen resultaten oplevert.

Extra hulp technisch lezen voor kinderen met een dyslexie(risico)

Kinderen met dyslexie (of vermoeden hiervan) hebben baat bij veel en herhaald lezen om zo leeskilometers te maken en hun fonologische vaardigheden te verbeteren. Daarom wordt er met deze kinderen in kleine groepjes (max. 4) extra gelezen. Deze groepjes worden zowel door stamgroepsleiders, onderwijsassistenten als ouders begeleid.

Extra hulp spelling voor kinderen met een dyslexie(risico)

Binnen onze school hanteren we voor spelling onze eigen methodiek. Dit is uitgewerkt in het onderwijsplan 'Taalverzorging, Spelling'. De kinderen leren via auditieve training een bewust spellingsgeweten. Door veel te oefenen en door veel te modelleren door de stamgroepsleider wordt dit stappenplan ingetraind. Dit doen we volgens een strak gepland ritme. Elke week krijgen de kinderen een instructie over de categorie van de week en krijgen daar verwerkingsopdrachten bij. Elke dag krijgen alle kinderen in groep (3)4-8 een 6 woordendictee en krijgen ze elke week een groot dictee, waarin de categorie van de week wordt afgetoetst.

Voor sommige kinderen is dit niet voldoende. Daarom bieden wij deze kinderen extra ondersteuning aan volgens de KWEC-methode. De KWEC-methodiek is een Multi sensoriële spellingmethodiek, die als ondersteuning bij elke spellingmethode gebruikt kan worden. Daarnaast WHOPPEN de kinderen de woorden waar ze uitval op hebben. Hiermee leren ze het juiste woordbeeld in hun hoofd te plaatsen. Kinderen, die extra ondersteuning naast de basisondersteuning nodig hebben, krijgen hiervoor een handelingsplan.

Dyslexieonderzoek

De extra hulp wordt vastgelegd in handelingsplannen. Als blijkt dat het kind zich toch onvoldoende ontwikkelt op het gebied van lezen en spelling, kunnen ouders samen met school een aanvraag doen bij een erkende behandelaar (of via de gemeente). Er wordt dan een verzoek tot onderzoek naar dyslexie aangevraagd. Als blijkt dat er sprake is van dyslexie, dan kan een kind al vanaf eind groep 4 een dyslexieverklaring ontvangen en start daarna de dyslexiebehandeling. Tijdens de behandelperiode is er intensief overleg tussen school, ouders en behandelaar van Cedin, om ervoor te zorgen dat het kind met zelfvertrouwen het lezen en spelling in eigen tempo kan gaan verwerven.

Inzet hulpmiddelen voor dyslectische kinderen

In overleg met ouders en kind mag het kind hulpmiddelen in de klas gebruiken die hem ondersteunen bij leren. Daarbij wordt altijd afgestemd op de behoefte van het kind. Financiering van digitale middelen wordt via de zorgverzekeraar geregeld (Indien mogelijk). Uiteraard mag het kind langer doen over toetsen en lange teksten worden voorgelezen. Verder gebruikt de school software en audio ondersteuning om het kind goed te begeleiden.

7. (Hoog)Begaafde leerlingen

Onze kijk op (hoog)begaafdheid

Ook voor slimme kinderen moet de basisschooltijd een waardevolle (ontwikkeling-)tijd zijn, waarin zij op hun eigen niveau en tempo nieuwe kennis en vaardigheden kunnen opdoen. Circa 15% van de leerlingen op de basisschool is meer- of hoog intelligent.

In de moderne visies op (hoog)begaafdheid spreekt men over het algemeen over 'het behalen van uitzonderlijke prestaties op verschillende gebieden'. Volgens Renzulli / Mönks beschikt een (hoog)begaafde leerling naast een hoge intelligentie tevens over een hoge graad van creatief denken en een hoge taakgerichtheid. De factoren in de omgeving (gezin, school en vriendenkring) bepalen mede of dit talent tot uiting komt in hoge prestaties.

Kenmerken van een hoge begaafdheid

- Een snelle taalontwikkeling, die al opvalt op jonge leeftijd.
- Wiskundig inzicht dat al op jonge leeftijd merkbaar is.
- Een goed ontwikkeld geheugen.
- Een sterk concentratievermogen waardoor hoogbegaafden meerdere dingen tegelijk kunnen doen.
- Interesse in complexe onderwerpen op vroege leeftijd.
- Perfectionisme en het (kunnen) stellen van hoge verwachtingen aan zichzelf. Dat betekent niet dat hoogbegaafden perfecte studenten zijn, wel dat zij hoge verwachtingen (kunnen) stellen aan prestaties die zij zelf belangrijk vinden. Dit kan helaas ook leiden tot grote faalangst, wanneer ze niet kunnen beantwoorden aan de eisen die ze aan zichzelf stellen.[5]
- Groot rechtvaardigheidsgevoel.
- Een kritische ingesteldheid tegenover volwassenen (leraren inbegrepen). Vaak zijn hoogbegaafde kinderen niet in staat om die kritiek op een goede manier te verpakken en over te brengen, waardoor het 'brutaal' over kan komen.
- Sommige hoogbegaafden zijn ook hoog sensitief. Zij nemen dan bijvoorbeeld bepaalde (subtiële) nuances waar in de lichaamstaal van anderen of ze zijn zeer gevoelig voor bepaalde textielsoorten of geluiden. Deze hoog sensitiviteit kan leiden tot een verschil tussen wat het hoogbegaafde kind kan begrijpen en wat het emotioneel kan verwerken, en dat kan leiden tot angstgevoelens. Dit zou het dagelijks functioneren van een hoogbegaafde kunnen belemmeren.

De ouders, de vriendenkring en ook de school zijn belangrijke omgevingsfactoren, die de leergierigheid en innerlijke ambitie van het kind kunnen stimuleren of afremmen.

(Hoog)begaafdheid is geen blijvende toestand, waarin je je voor eens en voor altijd bevindt.

(Hoog)begaafdheid wordt hoe langer en meer gezien als een dynamisch proces, waarin de persoon zich onder invloed van wisselende milieufactoren en bepaalde persoonlijkheidsfactoren min of meer (hoog)begaafd zal gedragen. In die zin ben je niet (hoog)begaafd, maar kun je het worden.

Belangrijke metacognitieve persoonlijkheidsfactoren

Daarnaast zijn een aantal belangrijke persoonlijkheidsfactoren van invloed op het proces (en dus de mate) waarin iemand het hoge intellectuele potentieel kan omzetten tot hoogbegaafde prestaties.

- De mate waarin iemand om kan gaan met stress;

- De motivatie die iemand heeft om tot prestaties te komen (de gedrevenheid van de persoon);
- De diversiteit aan leer- en werkstrategieën die iemand beheerst en toe kan passen;
- De mate waarin iemand last heeft van faalangst;
- De mate waarin iemand verantwoordelijkheid neemt (locus of control).

De basisschool heeft een belangrijke functie

Ook de functie van de school is belangrijk in de vroege ontwikkeling van hoog intelligente personen. De school kan immers zorgen voor de juiste uitdaging qua lesmateriaal en begeleiding van deze leerlingen.

Tevens kan de school zorgen dat het kind met peers (= ontwikkelingsgelijken) in contact komt en in de gelegenheid gesteld wordt om (met enige regelmaat) met hen samen te werken. Dit is beide nodig, omdat alleen dan ook deze kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Ze bezitten de volgende bijzondere leereigenschappen:

- Zeer hoog werktempo.
- Minder behoefte aan instructie.
- Minder tijd nodig om nieuwe dingen aan te leren.

Structureel compacten & verrijken

Voor deze groep kinderen is dus structureel compacten & verrijken nodig om hen geboeid te houden en om ervoor te zorgen dat ze echt wat leren en zodoende gemotiveerd blijven voor het leerproces op de basisschool.

Structureel compacten van de reguliere lesstof betekent dat het begaafde kind minder uitgebreid geïnstrueerd wordt dan de rest van de klas en dat het kind minder oefen- en herhalingsstof doet uit het reguliere programma.

Door structureel te compacten wordt er tijd vrij gemaakt om (eveneens structureel) te verrijken. Voor de invulling van de verrijking is het dus van belang dat de verrijking aansluit bij de specifieke leerbehoefte, verwerkingssnelheid, complexiteit en leer methode van het begaafde kind. In tegenstelling tot (het meeste) reguliere schoolwerk, moet de verrijkingsstof WEL een uitdaging zijn en “moeilijk” gevonden worden door deze kinderen. Pas dan leren zij leren.

Een (bij)passende didactiek voor het (hoog)begaafde kind

Bij de begeleiding van begaafde kinderen in het onderwijsleerproces gaat het om de volgende punten:

- Aanbieden van leerstof met een hogere moeilijkheidsgraad;
- Meer uitdagende leerstof aanbieden;
- Aangepaste instructiewijze; voor het kind minder luisteren en meer zelf doen;
- Rekening houden met grote sprongen in het leerproces;
- Het kind de gelegenheid geven om in een eerder stadium dan de rest van de groep op een hoger abstractieniveau te werken;
- Logisch redeneren, met name inductief redeneren (vanuit een bijzonder geval tot een algemene regel komen);
- Ruimte voor actief leren en “leren leren”
- In nabespreking aandacht voor reflecteren op het eigen handelen;

- Het betrekken van andere vakgebieden bij het onderwerp.

Signaleren van (hoog)begaafdheid

Ook kinderen, die in hun ontwikkeling vooruit lopen of onderpresteren, worden besproken in de kindbespreking.

Als wij zien dat het kind de basisstof met gemak binnen de tijd af heeft, tijd over houdt en goede resultaten behaalt (hoge scores, 90-100%) worden er afspraken gemaakt, hoe we deze kinderen de uitdaging bieden die ze nodig hebben. In de midden- en bovenbouw krijgen de kinderen de mogelijkheid om de basisstof in minder tijd te doorlopen door de stof te compacten. In de tijd die ze over houden krijgen ze verdiepende en verrijkende opdrachten op het gebied van taal en rekenen.

Als we vermoeden dat een kind boven gemiddeld begaafd is, vragen wij ouders het SIDI PO protocol met ons te doorlopen. Als daar voldoende aanwijzingen uitkomen, overleggen we met de ouders of zij hun kind willen laten onderzoeken. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek kunnen we de aangeboden leerstof nog beter op de kwaliteiten van het kind afstemmen. Het kind krijgt dan de mogelijkheid een eigen leerlijn te volgen en eventueel sneller door de basisschool heen te gaan. Ook hierin is overleg met ouders van groot belang om de juiste keuzes voor het kind te maken.

Als we vermoeden dat een kind (hoog)begaafd is, maar aan het onderpresteren is, gaan we op onderzoek uit. Ook dan gebruiken we SIDI PO protocol als middel om te bekijken of onze vermoedens kloppen. Hierbij is de afstemming met ouders van belang.

(zie SIDIPO)

Levelwerk en Levelspel

Kinderen, waarvan blijkt uit de resultaten van het SIDI PO en uit eventueel onderzoek dat ze (hoog)begaafd zijn, mogen deelnemen aan de opdrachten van Levelwerk. Voorwaarde is wel dat ze zelfstandig genoeg zijn en tenminste in groep 4 zitten. In groep 1-2 wordt er gewerkt met Levelspel en in groep 3 wordt er gekeken of het aanbod Levelspel nog voldoende is of dat er Levelwerkonderdelen toegevoegd dienen te worden. Vanaf groep 6 wordt er gewerkt met een Plan van aanpak. Deze wordt opgesteld samen met het kind.

Ze werken elke week aan de uitdagende opdrachten vanuit Levelwerk. Deze opdrachten zijn gericht op ontwikkeling van samenwerken, onderzoeken en ontwerpen, plannen en presenteren. De onderwerpen variëren van taal tot techniek en van kunst tot organisatie.

Organisatie Levelwerk en Levelspel

Vanuit de signaleringslijst door de stamgroepsleider gaat de werkgroep Hoogbegaafdheid en CPO bezig met het SIDI PO protocol. Hierna kunnen de stamgroepsleiders in groep 1-5 binnen de stamgroep een passend aanbod maken voor hun kinderen. Vanaf groep 6 krijgen de kinderen een plan van aanpak en waarin omschreven staat wat het aanbod en het doel van hun ontwikkeling is. Op een vast moment in de week is er extra begeleiding; de begeleiding is gericht op de opdrachten van de levelwerkmap en op extra opdrachten vanuit Creatief denken of spelletjes vanuit Executieve functies. De stamgroepsleider monitort de ontwikkelingen en heeft wekelijks gesprekjes t.a.v. werkproces en denken. Per periode kijkt de stamgroepsleider samen met de werkgroep en/of CPO naar het werk en de eventuele aanpassingen. Daarnaast koppelt de stamgroepsleider aan de ouders de voortgang terug tijdens oudergesprekken.

Jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

Ook voor de jonge kinderen die een grote voorsprong in ontwikkeling op cognitief vlak laten zien, hebben wij verrijkingsaanbod, waarbij de hele ontwikkeling van het kind aandacht krijgt. Naast uitdagende hoeken en gerichte opdrachten met het beschikbare ontwikkelingsmateriaal, waarbij extra ingezet wordt op resultaatgericht werken, wordt er geëvalueerd met het kind over zijn/ haar ontwikkeling.

Daarnaast bieden we kinderen, die een ontwikkelingsvoorsprong hebben op het gebied van lezen en rekenen, materiaal om hun lees- en rekenvaardigheden verder te ontwikkelen. Ook binnen projecten bieden we uitdagende lees- en rekenactiviteiten op niveau aan. Bij kleuters die kunnen lezen leggen we vooral de aandacht op begrijpen wat je leest.

Beleid

De praktische uitwerkingen zijn beschreven in het beleid Hoogbegaafdheid en in het programma SIDI PO. Het beleid is terug te vinden op het netwerk in map 2 beleid en protocollen. SIDI PO is een computerprogramma.

8. Extra ondersteuning en ontwikkelingsperspectief

Extra ondersteuning

Voor kinderen, die de gewone basisstof niet als vanzelf verwerken en de einddoelen van groep 8 niet kunnen behalen, stellen wij een ontwikkelingsperspectief op, mits er onderzoek gedaan is.

We volgen hierbij de wetgeving ten aanzien van de extra ondersteuning zoals is beschreven in het onderzoekskader 2017 van de onderwijsinspectie: OP4. (Extra) ondersteuning *Leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding.*

Basiskwaliteit

Voor leerlingen die structureel een onderwijsaanbod nodig hebben op een ander niveau dan de leeftijdsgroep, biedt de school een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding, gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende leerlingen. Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een ononderbroken ontwikkeling van de leerling. De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij. De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband omschreven niveau van basisondersteuning. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief vast hoe het onderwijs wordt afgestemd op de behoefte van de leerling.

Toelichting wettelijke eisen

De wet vraagt dat voor leerlingen die om wat voor reden dan ook niet het beoogde eindniveau behalen door specifieke belemmerende factoren, de school het onderwijs aan de leerling daarop afstemt, de uitkomsten daarvan periodiek evalueert en bij afwijking het onderwijs bijstelt (artikel 8, eerste en elfde lid, WPO, voor zover het gaat om leerlingen zonder extra ondersteuning, artikel 8, vierde en achtste lid en artikel 40a WPO voor leerlingen met extra ondersteuning).

Criteria voor het opstellen van een eigen leerlijn met OPP bij ons op school

We werken op school volgens de cyclus van handelingsgericht werken en verwerken dit in ons pedagogisch didactische cyclus. Na analyse verdelen we de kinderen in 3 subgroepen; zie hoofdstuk 4.

Zolang kinderen binnen de subgroepen de lesstof kunnen volgen en verwerken, blijven zij opgenomen in de planning van de jaargroep w.b. de lesstof en krijgen geen eigen leerlijn.

In bijzondere gevallen stellen we wel een eigen leerlijn op. Deze leerlijn wordt vastgelegd in een OPP. Daarbij moet aan de volgende criteria voldaan zijn:

- De stamgroepsleider heeft een specifieke hulpvraag over de ontwikkeling van een kind en heeft dit al besproken met ouders voordat zij het inbrengt in het zorgteam. De ouders dienen een toestemmingsformulier in te vullen, zodat het kind besproken mag worden met een externe deskundige.
- Het kind is besproken in een breed zorgteam van de eigen school, waarin diverse deskundigen inbreng hebben.
- Er is onderzoek gedaan bij het kind door een externe psycholoog of orthopedagoog. Hierbij is het noodzakelijk dat deze externe deskundige op de hoogte is van het werken met een ontwikkelingsperspectief, zoals ingebed is in het handelingsgericht werken. Tevens is het noodzakelijk dat deze externe deskundige goed bekend is met de manier van werken van de school.

- Ook bij het bepalen of het noodzakelijk is, dat een kind volgens een eigen leerlijn gaat werken is het raadplegen van externe deskundige een voorwaarde.
- Bij kinderen met dyslexie is het in principe niet noodzakelijk om een OPP op te stellen, tenzij de dyslexie ook bij andere vakgebieden een dusdanige belemmering vormt dat de einddoelen van groep 8 niet behaald kunnen worden. Bijvoorbeeld als er sprake is van een ernstig automatiseringsprobleem bij het rekenen. Ook als er bijkomende problematiek is zoals bijvoorbeeld een concentratieprobleem, kan het noodzakelijk zijn toch een OPP op te stellen.
- Kinderen met een gedragsprobleem kunnen ook in een OPP een eigen leerlijn krijgen wat betreft gedrag. Deze wordt weggezet onder het onderdeel “Kleuterontwikkeling”, aangezien ESIS geen extra onderdeel gedrag heeft toegevoegd.

Inhoud OPP

In het OPP zijn de onderwijsdoelen, het leerstofaanbod en de wijze van begeleiding voor een kind vastgelegd, dat leidt tot een vastgesteld eindperspectief.

Het OPP bestaat uit:

1. ontwikkelingsdeel
2. planningsdeel
3. evaluatiedeel

Het planningsdeel bevat in ieder geval:

- Het niveau van het kind op het moment dat het ontwikkelingsperspectief tot stand komt.
- De onderwijsdoelen (kerndoelen of specifieke doelen) die de school voor het kind nastreeft.
- Welke maatregelen de school neemt (bijvoorbeeld individuele begeleiding, remedial teaching).
- Welke externe deskundigen worden ingeschakeld.
- Welke speciale voorzieningen worden getroffen.
- De manier waarop de extra ondersteuning wordt ingezet: bijv. remediale hulp, extra uren stamgroepsleider/ onderwijsassistente, ambulante begeleiding voor het kind en de stamgroepsleider.
- De manier waarop de vorderingen van het kind worden gevolgd en geregistreerd.

We hanteren hierbij de vaststaande sjabloons (zie ESIS) die tevens een handleiding vormen, doordat er in de diverse velden aangegeven staat welke gegevens ingevuld moeten worden.

We werken SMART en evalueren minimaal 2 keer per jaar. Dit wordt altijd met ouders besproken en dient ter akkoord getekend te worden.

Gesprek met het kind

Voor kinderen met een eigen leerlijn is het extra belangrijk dat we hen gemotiveerd houden en dat ze de aansluiting met de groep behouden. Daarom houden we regelmatig gesprekjes met deze kinderen. Niet alleen om ze te volgen in hun welbevinden, maar ook om ze steeds betrokken te houden bij hun eigen ontwikkeling. Ze kunnen vaak zelf heel goed aangeven wat ze nodig hebben om een volgende stap te maken.

9. Deskundigheid op het gebied van ondersteuning

Interne deskundigheid

Wij zijn een relatief kleine school en daardoor zijn de lijnen kort. Dit voorkomt veel bureaucratie. Wij beschikken over een goed functionerend intern zorgteam, waarbij indien nodig de besprekingen samen met ouders gevoerd worden.

De CPO is verantwoordelijk voor de zorg en coördineert alle activiteiten die te maken hebben met de extra ondersteuning van kinderen. Ook vormt de CPO het contact tussen de school en de instanties die zich met begeleiding of onderzoek van kinderen bezighouden. Daarnaast volgt de CPO een intensief programma van deskundigheidsbevordering en blijft zo op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van ondersteuning aan kinderen met speciale problemen. De CPO stuurt van daaruit de professionalisering van het team aan op het gebied van extra ondersteuning aan. De CPO richt zich primair op het onderwijsinhoudelijk begeleiden van het team.

De taken van de CPO zijn:

- Samen met de stamgroepsleider hulpvragen rondom kinderen helder krijgen en initiëren van oplossingen waarmee de stamgroepsleider een kind met een hulpvraag kan begeleiden.
- Het begeleiden en ondersteunen van de stamgroepsleider in het organiseren van de omstandigheden en de materialen in en rond de klas, met als doel de kinderen zo effectief mogelijk te laten werken.
- De hulp is gericht op het zoveel mogelijk in de klassensituatie oplossen van problemen.
- Gesprekken voeren met ouders samen met stamgroepsleiders, waarbij de stamgroepsleider de regie over het gesprek heeft, tenzij anders is afgesproken.
- Dossieropbouw van kinderen begeleiden.
- LVS analyseren op schoolniveau (groepsniveau & kindniveau) en eventueel conclusies concretiseren in onderwijs en beleid.
- Coördineren en initiëren van externe consultaties en verslaglegging daarvan.
- Deelnemen aan regionale bijeenkomsten die gerelateerd zijn aan zorg.
- Deelnemen aan BMS bijeenkomsten ter bevordering van professionalisering.
- Actuele onderwijsontwikkelingen, die met ondersteuning te maken hebben op de voet volgen en vertalen naar beleid en acties voor onze school, zoals bijv. passend onderwijs, verwijsindex etc.
- Expertise en kennis verrijking organiseren t.a.v. het team.
- Organisatie en coördinatie rondom kinderen die doorverwezen worden naar SBO of SO via het aanmeldpunt van het samenwerkingsverband (SWV).

Wij hebben specifieke deskundigheid in het team (interne deskundigheid) op het gebied van het begeleiden van kinderen met ontwikkelingsproblematiek ADHD en ASS, waarbij gedrag, werkhouding en taakgerichtheid extra ondersteuning behoeven. Daarnaast is er ook expertise opgebouwd in het team in het werken met leerlingen met leerproblematiek, zoals beperkte of zeer veel cognitieve mogelijkheden. In het begeleiden van kinderen met dyslexie hebben we de afgelopen jaren een gerichte aanpak ontwikkeld in samenwerking met de behandelende dyslexie specialist (extern). Daarnaast is er in het team deskundigheid op het gebied van rekenen, lezen, taal, gedrag, Kanjer, beeldcoaching. Hier zijn (een aantal) teamleden gericht voor geschoold. We inventariseren elk jaar de expertise binnen het team, zodat we weten welke kennis wel en niet hebben binnen het team. Dit

kan veranderen doordat er wisselingen in het team kunnen bestaan (denk aan mobilisatie, pensioen). Dit is terug te vinden in het overzicht expertgroepen.

Externe deskundigheid

Allereerst zijn de ouders voor ons als school de deskundigen bij uitstek als het gaat om de ontwikkeling van hun kind. Daarom zijn zij altijd betrokken als het gaat om inzetten van externe deskundigen. Zij schakelen deze zelf in of geven zij ons toestemming om deze in te schakelen. Extern kunnen wij een beroep doen op een vast netwerk van deskundigen (externe deskundigheid), waarmee wij een intensieve werkrelatie mee hebben opgebouwd. We maken gebruik van de volgende clusters:

- Cluster 1, Visio (visuele belemmeringen);
- Cluster 2, Kentalis (taalontwikkeling/gehoor);
- Cluster 3 Steunpunt Onderwijs Noord (langdurig ziek of zml);
- Cluster 4 (gedrag).

Daarnaast hebben we op school voor een aantal uren per schooljaar een contract met de orthopedagoog van Cedin, T. Bouma-Nossin, die ons ondersteunt in CLB-gesprekken (consultatie leerlingbegeleiding) en onderzoeken (diagnostiek).

Ook de schoolmaatschappelijk werkster is van grote waarde in het zorgteam. SMW vormt voor ons het contact met de gemeente en helpt de gezinnen waar de school geen expertise in heeft of waarbij het geen schoolprobleem is. SMW hoort bij het gebiedsteam, waardoor de hulp preventief en laagdrempelig kan werken.

De afgelopen jaren hebben wij een intensieve samenwerking opgebouwd met de logopediepraktijk Drachten voor kinderen met een taalachterstand/TOS/ logopedische ondersteuning nodig hebben en met Cedin, waar naast de onderzoeken, ook kinderen met dyslexie behandeld kunnen worden.

Wanneer een kind zich niet naar verwachting ontwikkelt, ondanks extra ondersteuning, en de oorzaak hiervan nadere analyse behoeft, wordt in overleg met ouders gekeken of er extra onderzoek nodig is. De inzet van een onderzoek kan meer informatie geven om zo de juiste ondersteuning te bepalen.

Het aanvragen van een onderzoek kan volgens twee routes. Of de ouders is initiatiefnemer of de school is initiatiefnemer.

De ouder als initiatiefnemer:

- Ouder weet de hulpvraag van het kind en zoekt er een instantie bij die daar antwoord op kan geven. De financiering verloopt via de zorgverzekeraar. De verwijzing verloopt via SMW of huisarts of logopedist.

De school als initiatiefnemer:

- Het kind heeft de interne zorgroute doorlopen en de hulpvraag is school gerelateerd.
- Er is minimaal 3 maanden extra ondersteuning geboden aan de hand van een handelingsplan.
- Het kind laat, ondanks de extra inzet, het volgende zien:
 1. Scores zien die sterk afwijken van het gemiddelde van de groep
 2. Gedrag zien dat hem of haar over langere tijd beperkt in groei in (leer)ontwikkeling
 3. Beiden

- Als het kind toets scores laat zien, die sterk afwijken van het gemiddelde van de groep kan er intelligentieonderzoek aangevraagd worden.
- Als het gedrag van het kind hem of haar over langere tijd beperkt in groei van de (leer)ontwikkeling kan breed onderzoek aangevraagd worden.
- Ouders kunnen het onderzoek niet zelf of via de zorgverzekeraar bekostigen.
- Onderzoek wordt aangevraagd via de orthopedagoog en de kosten zijn voor de school (zorgbudget)

Overige externe deskundigheid en zorg

CJG

Centrum Jeugd en Gezin in Drachten is voor ons een belangrijke externe partner als er vragen rondom opvoeding en gezin zijn. Zij hebben daarbij tevens een coördinerende functie om hulp op dat gebied te realiseren.

GGD Fryslân

De GGD Fryslân adviseert kinderen, jongeren, hun ouders en leerkrachten bij vragen en problemen op het gebied van gezond gedrag, hygiëne en groei en ontwikkeling, zowel op lichamelijk, sociaal als geestelijk gebied. Zo nodig wordt doorverwezen naar een huisarts of hulpverleningsinstelling. Onze school wordt elk jaar bezocht door een schoolarts. Zij bezoekt de groep 2 en groep 7 volgens een bepaald schema tijdens de basisschoolperiode. Ouders krijgen hiervoor tijdig een oproep. Daarnaast heeft de CPO regelmatig overleg met de schoolarts en schoolverpleegkundige.

Logopedie

De school heeft goed contact met de logopedist over de kinderen met spraak- en taalontwikkelingsachterstanden over de resultaten en na overleg met de ouders. Logopedie is de behandeling van communicatieproblemen. Dat is een vrij breed begrip, wat betreft spraak- en taalontwikkeling. Daarom is de logopedie onderverdeeld in een aantal aandachtsgebieden. Dat zijn stem, taal, eten en drinken, adem, gehoor en spraak. Als school hebben we een goede werkrelatie opgebouwd met logopedie Drachten, Marjon Dijkstra.

Verwijsindex

Sinds november 2009 neemt onze school, net als alle basisscholen en de scholen van het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in de gemeente Smallingerland deel aan de Friese verwijsindex, ook wel afgekort als VIF Zizeo. VIF staat voor Verwijsindex Fryslân en ZiZeo voor Zicht op Zorg en onderwijs.

De verwijsindex is een elektronisch systeem, waarin hulpverleners, het onderwijs, leerplichtambtenaren en alle overige begeleiders van jongeren **een signaal** kunnen afgeven, wanneer zij zich zorgen over een kind maken. Er kunnen allerlei redenen zijn voor ongerustheid over een kind: problemen op school, met de gezondheid of in de persoonlijke ontwikkeling. Door er op tijd bij te zijn, kan voorkomen worden dat de problemen te groot worden. Het is bedoeld als preventief middel, waardoor betrokkenen kunnen samenwerken om het kind te ondersteunen.

Op het moment dat een andere beroepskracht of hulpverlener ook een signaal over hetzelfde kind afgeeft, legt de verwijsindex automatisch (via de mail) contact tussen de eerste en tweede professional. Dit wordt een match genoemd. De professionals stemmen af wie de leiding neemt en

spreken samen een overleg af. In dit overleg wordt afgesproken wat de beste vorm van begeleiding is en hoe ze het kind gaan helpen. Ouders en jongeren vanaf 12 jaar worden geïnformeerd over het signaal in de verwijzindex en voordat beroepskrachten inhoudelijke informatie uitwisselen wordt hiervoor toestemming gevraagd. Hiermee houd je het systeem transparant, maar als het moet, kan de professional het signaal ook afgeven zonder de toestemming van de ouder of de jongeren. Dit is meestal het geval als mensen verhuizen zonder berichtgeving.

De verwijzindex is een beveiligd systeem waarmee alleen bevoegde mensen mogen werken. Bij het invoeren van een signaal in het systeem worden alleen persoonsgegevens van de jongere (naam, adres, geboortedatum, BSN) opgenomen. De reden van het signaal wordt niet opgenomen. Er komt dus geen informatie over de aard van het probleem en de behandeling in de verwijzindex. De gegevens verdwijnen na twee jaar vanzelf weer uit het systeem.

Jeugdwet

Met de invoering van de Jeugdwet komt de verantwoordelijkheid voor de geestelijke gezondheid van kinderen bij de gemeente te liggen. Hoe de gemeente Smallingrland dit in de praktijk gaat realiseren is nog volop in ontwikkeling. Daarmee zijn ook de gevolgen voor kinderen bij ons op school die nu met Jeugdzorg te maken hebben, of die in de nabije toekomst daar mee in contact komen nog niet altijd duidelijk. We volgen de ontwikkelingen dan ook nauwlettend en actief door de huidige goede contacten met het CJG te bewaken; zij spelen een cruciale rol spelen in de uitvoering van de nieuwe Jeugdwet. Hierbij is schoolmaatschappelijk werkster het aanspreekpunt bij ons op school.

10. Grenzen aan de ondersteuning die wij kunnen bieden

De ondersteuningsvraag analyseren

Als binnen school niet aan de ondersteuningsvraag van het kind voldaan kan worden, wil de school onderzoeken hoe we het kind het beste kunnen helpen. We werken volgens de HGW cyclus en gaan dan onderzoeken wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind is. Dit gaat altijd in overleg met ouders.

Als het blijkt dat een onderzoek helpend is, zal de school de ouders adviseren om externe deskundigen te raadplegen om deze ondersteuningsvraag helder te krijgen.

Als er psychologisch onderzoek door een orthopedagoog nodig is, zal met ouders besproken worden of zij dit zelf willen aanvragen bij een psycholoog van hun keuze of dat zij in aanmerking willen komen voor onderzoek door de orthopedagoog waar de school mee samenwerkt. Dit kan in sommige gevallen door de school vergoed worden (zie hoofdstuk 9).

Bij de inzet van externe deskundigen en/of onderzoek van hun kind zullen ouders altijd nauw betrokken zijn. De resultaten van het onderzoek worden door de orthopedagoog met ouders en stamgroepsleider en CPO besproken en zowel ouders als school krijgen hiervan een verslag (indien ouders toestemming geven dat school het verslag ook mag ontvangen).

Aan de hand van de resultaten zullen ouders en school adviezen krijgen hoe ze het kind verder kunnen gaan begeleiden. Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek zal in een gesprek met ouders aangegeven worden wat de mogelijkheden van begeleiding van de school is en welke verwachtingen de ouders t.a.v. de school mogen koesteren. Meestal zal hierna een OPP opgesteld worden.

Advisering speciale school

We zijn aangesloten bij het Samenwerkingsverband Friesland. Dit samenwerkingsverband is er om de zorg en het onderwijs van alle kinderen in onze provincie zo goed mogelijk te behartigen. Er wordt gestreefd naar passend onderwijs en goede zorg voor elk kind. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van onze school. Elk kind is uniek, daarbij gaan we niet uit van gemiddelden, maar van het ontwikkelingsniveau van het individuele kind. Daar sluiten we zoveel mogelijk op aan.

Toch kan bij aanmelding of gedurende de schoolloopbaan blijken vanuit onderzoeksresultaten, analyse en observatie van de stamgroepsleider en vanuit gesprekken tussen de stamgroepsleider en ouders dat een kind niet op zijn plek is bij ons op school, bijvoorbeeld omdat hij specialistische begeleiding nodig heeft die wij niet kunnen bieden. Er wordt dan geconcludeerd dat een aantal items van het aannamecriteria (zie toelatingsbeleid) niet meer verwezenlijkt kunnen worden door de school.

Samen met alle betrokkenen wordt er dan gezocht naar de meest geschikte vorm van onderwijs, wat beter aansluit bij de ontwikkeling van het kind. Hierbij wordt vaak het advies van het SWV gezocht, aangezien zij goed in beeld hebben welke school een passende plek kan zijn. Er wordt gekeken naar een andere reguliere plek, een plek op het speciaal basisonderwijs (ook wel SBO genoemd) of speciaal onderwijs (ook wel SO genoemd). Om toegelaten te worden op het SBO of SO is een toelaatbaarheidsverklaring nodig, ook wel TLV genoemd.

Aanvraag TLV

Om toegelaten te worden tot het SBO of SO is een toelaatbaarheidsverklaring nodig. Hiervoor is een aanmelding nodig bij het Samenwerkingsverband Friesland. School volgt de route zoals is beschreven in het ondersteuningsplan van het SWV en kan via de website het aanmeldformulier downloaden.

De aanvraag wordt door school en ouders gezamenlijk ingevuld. School dient naast het aanmeldformulier ook andere relevante documenten bij te voegen. Hiervoor dienen ouders ook toestemming te geven. Via Grippa, beveiligde omgeving, beschikbaar via het bestuur, de BMS, wordt de aanmelding verstuurd naar het SWV.

Het SWV bekijkt de aanvraag en geeft een TLV af als de aanvraag gegrond is.

Een toelaatbaarheidsverklaring SBO is geldig voor alle SBO-scholen binnen ons samenwerkingsverband. Wanneer blijkt dat het speciaal basisonderwijs niet de juiste onderwijsplek voor het kind is, kan de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) ook voor het speciaal onderwijs worden gebruikt. Het SBO geeft dan een negatief advies t.a.v. plaatsing. Samen met het SWV kan dan gekeken worden of plaatsing op het SO passender is. Als de beschikking afgegeven is, kan het kind naar een andere school. Tot die tijd kan het kind op onze school blijven.

School zoekt tijdens het proces al contact met het SBO of SO, om vooraf te bekijken of het kind passend is binnen die onderwijssetting en of er plek is. Hierbij zijn de ouders ook betrokken, aangezien zij de keuze maken over welke school hun kind heen zal gaan.

Als ouders adviezen van de school over speciale ondersteuning voor hun kind niet opvolgen

Ouders zijn niet verplicht adviezen van school of externe deskundigen op te volgen. Het is immers een advies. Toch kan het niet opvolgen van adviezen gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind op school. In een gesprek met ouders, waar de stamgroepsleider en CPO of directeur aanwezig zijn, zal duidelijk gemaakt worden dat de school geen extra ondersteuning aan hun kind kan bieden als adviezen niet opgevolgd worden. De verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het kind wordt op dat moment teruggegeven aan de ouders. Dit zal ook schriftelijk aan de ouders medegedeeld worden. De ouders ondertekenen dit schrijven en dit wordt opgeslagen in het dossier van het kind. Ten alle tijden proberen wij als school om het belang van het kind voorop te stellen en door middel van gesprek de ouders te laten meebewegen.

Indien er toch grote verschillen in mening optreden en die niet passen in de schoolvisie, kan het zijn dat de ouders het advies krijgen om samen te kijken naar een passender plek en zal de school het SWV inschakelen om te bemiddelen. In geval van juridische meningsverschillen kan school beroep doen op de juridische afdeling van de BMS.

Welke grenzen aan de zorg zien we op JKC de Wiekslag

Op onze school gaan we uit van de visie dat elk kind uniek is en willen we aan de onderwijsbehoeften van elk kind voldoen, maar ondanks de inzet en de wil om elk kind te helpen, lopen we op bepaalde gebieden tegen de grenzen van onze zorg aan.

Dit is het geval bij:

- Extreem externaliserend gedragsproblematiek i.c.m. leerproblematiek, die het regulier onderwijs overstijgt. Dit wil zeggen dat het gedrag boven liggend is i.c.m. leerproblemen, waardoor het kind een grote ondersteuningsbehoefte heeft, die de stamgroepsleider niet binnen de stamgroep kan geven en/of behoefte heeft aan een continu één op één begeleiding.

- Extreem internaliserend gedragsproblematiek i.c.m. leerproblematiek, die het regulier onderwijs overstijgt. Dit wil zeggen dat het gedrag boven liggend is i.c.m. leerproblemen, waardoor het kind een grote ondersteuningsbehoefte heeft, die de stamgroepsleider niet binnen de stamgroep kan geven en/of behoefte heeft aan een continu één op één begeleiding.
- Medische problematiek, waarop de school onvoldoende is ingericht en waarbij de zorgbehoefte specialistische en specifieke aanpak vraagt van een geschoolde BIG-geregistreerde medewerker.
Randvoorwaarden: leerkrachten kunnen (onder arbeidsrecht) nooit verplicht worden tot het uitvoeren van een medische handeling, ook al is het een afspraak binnen de basisondersteuning. Voor de bovenstaande afspraken met betrekking tot medische handelingen geldt dus altijd: ja, tenzij.
- Aanbod voor zeer moeilijk lerende kinderen waarbij het IQ lager is dan 70 en/of waarbij het welbevinden in gedrang komt, zodat het kind zich niet meer optimaal kan ontwikkelen. We lopen dan de route 'advisering speciaal basisonderwijs/speciaal onderwijs'.
- Aanbod voor hoogbegaafden kinderen, waarvoor het aanbod niet voldoende ingericht kan worden en er metacognitieve persoonlijkheidsfactoren in gedrang zijn en/of er psychologische ondersteuning nodig is. Wij verwijzen dan door naar een externe deskundige voor professionele hulp. Voor extra aanbod kunnen kinderen in groep 8 deelnemen aan een externe plusklas. We hebben geen specialist hoogbegaafdheid in huis waardoor de leerling zich moet kunnen ontwikkelen binnen het aanbod wat in de stamgroep wordt gegeven.
- Kinderen waarbij complexe externe hulp nodig is t.a.v. de sociaal-emotionele en psychologische ondersteuning. Wij verwijzen m.b.v. de orthopedagoog naar externe instanties voor mentale hulp.
- Kinderen met extreme zindelijkheidsproblematiek, waarbij extra (medische) ondersteuning nodig is en de ondersteuning binnen school niet gerealiseerd kan worden.
- In alle gevallen is het noodzakelijk en wenselijk dat de ouders actief en betrokken meedenken en meehelpen in de ondersteuning.

11. Overgang naar het voortgezet onderwijs

In groep 8 staan de kinderen en hun ouders voor de belangrijke keuze: naar welke school gaat het kind na de Wiekslag? Het is onze ervaring dat kinderen van onze school ook binnen het gewone vervolgonderwijs zonder problemen verder kunnen en blijken ze juist profijt te hebben van hun jenaplan achtergrond. Sterker nog: ze blijken juist extra goed toegerust te zijn, doordat ze geleerd hebben zelfstandig te werken. Ook vallen ze op door hun sociale vaardigheden en creativiteit.

Een goede keuze maken

Om tot een goede keuze voor het vervolgonderwijs te komen, is het allereerst belangrijk te weten wat de mogelijkheden van het kind zijn.

In de acht jaar bij ons op school heeft het kind laten zien wat zijn kwaliteiten zijn. Hierbij zijn verschillende factoren van belang: zelfstandigheid, werktempo, creativiteit, sociale vaardigheden, doorzettingsvermogen, taal-, reken- en leesvaardigheden en interesses.

Op basis daarvan vinden vanaf groep 7 gesprekken plaats tussen de stamgroepsleider, de ouders en het kind over welk uitstroomniveau bij het kind past en vanaf groep 8 komt er dan ook de vraag

welke vorm van vervolgonderwijs het meest geschikt is voor het kind.

De resultaten van de tussentoetsen van groep 6 tot en met groep 8 worden door het vervolgonderwijs in de zgn. Plaatsingswijzer als toelatingscriteria gehanteerd om een leerling op het gewenste niveau te laten instromen. In april doet groep 8 de IEP Eindtoets en wordt het uitstroomniveau definitief.

Oriëntatie en voorlichting

In het najaar organiseren de diverse scholen voor voortgezet onderwijs hun eigen voorlichtingsavonden. Daarnaast kunnen de kinderen en hun ouders de scholen bezoeken op open dagen. De kinderen krijgen ook nog de gelegenheid om een ochtend 'echt' mee te draaien en lessen te volgen. De zogenaamde doe-dagen van Liudger en VHS doen wij als school elk jaar aan mee.

Resultaten

Hoe kun je de resultaten van het onderwijs meten? Eigenlijk kunnen we alleen kennis meten en dan uitgaan van een soort gemiddelde. Maar wij vinden juist de totale ontwikkeling van het kind belangrijk. Wij willen graag dat het kind op een plaats komt, waar het zijn/haar capaciteiten volledig kan ontplooiën. Voor het ene kind is dit het VMBO, voor een ander misschien het VWO. Het ene jaar gaan veel kinderen van onze school naar HAVO/VWO, het andere jaar gaan er meer naar het VMBO. Dit wordt bepaald door de mogelijkheden van de kinderen in de groep schoolverlaters van dat jaar. Hierbij gaan we uit van kansrijk verwijzen.

Uit de rapporten, die wij van het VO ontvangen, blijkt dat we in de afgelopen jaren, samen met de kinderen en hun ouders, de goede keuzes voor vervolgonderwijs hebben gemaakt. We zijn erg blij met het feit dat kinderen, ieder op hun eigen niveau, hun talenten verder ontwikkelen met prima resultaten.

In de schoolgids is een overzicht te vinden van de afgelopen jaren, waarin terug te vinden is welke percentages van onze leerlingen naar de diverse niveaus uitstromen.